

Borås Stad

Revisionsrapport

Granskning av Finansverksamheten

31 oktober 2018

Till Revisionskontoret

1. Slutsatser och sammanfattande bedömning på centrala revisionsfrågor

Revisionskontoret har formulerat följande centrala revisionsfrågor:

- Bedriver Borås Stad en ändamålsenlig finansförvaltning?
- Är antagna styrdokument gällande finansverksamheten ändamålsenliga? Är dessa anpassade till verksamheten, tidsenliga och täcker de finansfrågor som är aktuella för kommunen?
- Säkerställer Kommunstyrelsen att den interna kontrollen avseende finansförvaltningen är tillräcklig?

Vi har granskat finansförvaltningen i Borås Stad. Vår bedömning är att finansförvaltningen bedrivs med en ambitionsnivå likvärdig andra större svenska kommuner.

Vår sammanfattande bedömning är att Staden bättre bör dokumentera sin finansstrategi, och i detta sammanhang förtydliga sitt ställningstagande i frågor som långsiktig finansiering, placering av överskottslikviditet m.m. Styrdokumentet är anpassade för att bedriva verksamheten så att flera källor finns till Stadens finansiering, däremot kan avsnitten rörande hållbara placeringar och tillåtna derivatinstrument förbättras.

Staden präglas av en konservativ syn på risk och långsiktighet. Vi efterfrågar en långsiktig finansiell strategi inför kommande utmaningar från exempelvis tillväxt och befolkningsstrukturens förändringar. Vi har förstått att arbete med den finansiella strategin är på väg att påbörjas och ser detta som något positivt. Med detta sagt kan dock Staden förbättra utvärderingen av utfallet av finansverksamheten med periodiska analyser.

De pågående stora investeringarna inom EMC har Borås Stad utifrån politiskt tagna beslut valt att hantera separerat från den övriga finansförvaltningen eftersom den beslutade säkringsstrategin avviker så pass mycket från övriga kommunkoncernen. Det gör det desto viktigare att denna del av kommunkoncernen följs upp lika noggrant som resten av förvaltningen samt att reglerna uppdateras vartefter tiden går och den delen av skulden blir kortare.

Kommunstyrelsen kan överväga att riskkontrollen skall göras oberoende gentemot de som planerar och genomför förvaltningen alternativt någon form av extern revidering/genomgång.

Vi konstaterar att pensionsrisker och elprisrisker inte hanteras av Internbanken, trots den nära kopplingen till finansiella risker.

Granskning av Finansverksamheten

Revisionsrapport

31 oktober 2018

Borås stad har sedan 2005 organiserat finansverksamheten i den så kallade Internbanken (IB), inom vilken finanschefen och finanssekreteraren är verksamma. Annan personal som är involverade i processerna inom finansverksamheten arbetar i andra enheter inom Stadsledningskansliet och Servicekontoret.

Sedan 2010 har IB utvecklat sin verksamhet och breddat sina möjligheter att finansiera staden. Finansieringsmöjligheter via Kommuninvest, ett MTN obligationsprogram och ett certifikatprogram har etablerats. Finansförvaltningen bedrivs i en liten organisation med relativt stort personberoende. Internbanken har valt att delvis köpa in extern hjälp med viss rapportgenerering samt rådgivning detta minskar personberoendet i viss mån.

Vi bedömer att verksamheten bedrivs med en god standard och ambitionsnivå, medarbetarna är överlag kunniga och engagerade. Finansverksamheten präglas av den tradition på god ekonomisk hållning som är typisk för regionen. Det finns dock förbättringspotential på att ett antal områden som beskrivs i denna rapport.

Tillfredställande
Förbättringar rekommenderas
Förbättringar behövs
Otillfredsställande

**Sammanfattande
bedömning av granskat
område:**

Förbättringar rekommenderas:

En eller flera brister i den interna kontrollen noterade som, om åtgärder inte vidtas, kan resultera i en utökad risknivå.

2. Inledning

2.1 Syfte

Syftet med granskningen är att med utgångspunkt i lagstiftning och Borås Stads styrdokument, bedöma om Borås stads finansverksamhet är ändamålsenlig, både vad gäller skuldförvaltning, likviditetsförvaltning och pensionsmedel. Därutöver är syftet att göra en översiktlig bedömning av Borås Stads finansiella strategi, riktlinjer, regler och rapportering för att identifiera riskfaktorer och brister. Granskningen inriktas också på att bedöma om avkastning och risknivå är i enlighet med befintliga placeringsregler samt ifall placeringarna sker med en tillfredsställande intern kontroll.

2.2 Bakgrund

Revisionskontoret i Borås Stad genomförde en offentlig upphandling (Direktupphandling) i augusti 2018. KPMG fick ett tilldelningsbeslut i slutet på augusti.

Revisionskontoret har formulerat följande kontrollmål.

- Bedrivs finansförvaltningen i enlighet med beslutade styrdokument?
- Sker placeringar i enlighet med reglerna avseende hållbara och ansvarsfulla placeringar? Finns tillämpade rutiner för intern kontroll med avseende på riskanalyser, kontrollaktiviteter och arbetsfördelning?
- I vilken utsträckning sker uppföljning och utvärdering av finansverksamheten?
- Finns det en tillräcklig uppföljning och rapportering till Kommunfullmäktige/Kommunstyrelse?
- Har Borås stad upphandlad finansförvaltning? Hur är formerna för den i så fall, samt är upphandlingen av den korrekt upprättad?

Utöver ovanstående fem frågor kommenterar vi följande:

- Uppfylls Kommunstyrelsens uppsiktsplikt?
- Tar finansstrategin hänsyn till behovet av att bedöma och säkerställa kapital till kommande investeringar på kort och lång sikt?
- Sker förvaltningen av kommunkoncernens låneportfölj ändamålsenligt och kostnadseffektivt med hänsyn taget till alla risker?
- Är avkastning och risknivå avseende placeringarna i nivå med förväntningar och placeringsregler?
- Finns det andra icke identifierade risker i finansförvaltningen?

2.3 Genomförande

Under granskningen har vi:

- *Tagit del av bland annat följande dokument:*
 - *Regler för finansförvaltningen*
 - *Riktlinjer för finansförvaltningen*
 - *Finansrapport Borås Kommunkoncern per 2018-08-31 (Externt producerad)*

Granskning av Finansverksamheten

Revisionsrapport

31 oktober 2018

- *Finansrapport Borås Stad per 2018-08-31 (internt producerad)*
- *Finansrapport Borås Stad per 2018-05-31 (internt producerad inkl. extern miljöbilaga)*
- *KS Delegationer (gäller från 2017-07-01)*
- *KF Protokollsutdrag från 2015-03-26 beslut avsteg policy för finansiering EMC*
- *KS Protokollsutdrag från 2010-02-08 beslut om anställning finanschef*
- *KS Protokollsutdrag från 2014-10-27 bemyndigande att underteckna handlingar*
- *KS Protokollsutdrag från 2017-12-18 kvittering av checkar, postväxlar*
- *KF Protokollsutdrag från 2017-11-22/23 Budget*
- *KS Protokollsutdrag från 2018-01-22 Undertecknande av handlingar för delegation för upptagande av lån m.m.*
- *Avtal med Söderberg & Partners om extern rådgivning samt periodisk produktion av rapporter*
- *Beslut avtalsförlängning finansiell rådgivare*
- *Avtal depå kapitalförvaltning*
- *Tilldelningsbeslut Finansiell Rådgivning*
- *Utdrag från Agresso för ev. stickprov*
- *Word dokument "Kritiska arbetsuppgifter på Ekonomistyrningsavdelningen*
- *Befattningsbeskrivning "Finanssekreterare"*
- *Excelfil "Arbetsfördelning"*
- *Styrdokument Borås Stad (ett utdrag ur styr- och ledningssystem rörande hur styrdokument fastställs)*

Övriga dokument som vi efterfrågat

Beslutsunderlag pensionsinlösen ansvarsförbindelse

- *KS Protokollsutdrag 2017-05-02 Försäkringslösning av intjänad pensionsrätt*
- *KS Protokollsutdrag Ekonomistyrning anmälningsärenden*
- *Borås inlösen (presentation från extern rådgivare)*
- *KS Beslutsförslag att lägga ärendet till handlingarna*
- *KPA Avropsavtal daterat 2017-06-08*
- *Tilldelningsbeslut Inlösen pensionsrätt*
- *PM till KS förslag till beslut om inlösen dat. 2017-05-02*
- *Ramavtal "Engångsbetald försäkringslösning intjänad pensionsrätt (IPR)" med KPA*
- *Vi har intervjuat följande personer:*
 - *Svante Stomberg, Kommunchef*
 - *Magnus Widén, Ekonomichef*
 - *Martin Jakobsson, Finanschef*
 - *Carina Andell, Finanssekreterare*
 - *Saied Najafi, Ekonom Stads-kassan*
 - *Christina Anemo, Controller*
- *Vi har genom stickprov valt ut ett antal transaktioner hur huvudboken i Agresso*
 - *Ver 3801001*
 - *Ver 3801031*
 - *Ver 3801048*
 - *Ver 3801101*

Granskning av Finansverksamheten

Revisionsrapport

31 oktober 2018

- *Följande medarbetare har varit delaktiga i granskningen*
 - o *Thomas Bohlin, Kommunrevisor och granskningsledare*
 - o *Per Areskär, Kvalitetsansvarig*
 - o *Sven Höglund, Treasuryexpert*
 - o *Patrik Sandell, Treasuryexpert*

2.4 Avgränsningar

Vi har granskat finansverksamheten som utgår från Internbankens delegering och mandat. Annan finansverksamhet inom Borås stad eller dess kommunkoncern har inte omfattats av granskningen, inte heller närliggande verksamhet som budgetering, redovisning etc. i generella termer.

3. Iakttagelser och rekommendationer

Under detta avsnitt görs en genomgång av de kontrollmål som granskningen omfattar. För varje kontrollmål ges en kort beskrivning, som inte avser att vara fullständig. På detta följer våra iakttagelser och i förekommande fall brister, beskrivning av den risk som följer av bristen och en rekommendation. Vi lämnar även vissa kommentarer, som bör ses som möjlighet till effektivisering eller annan förbättring, utan att det föreligger någon tydligt brist för närvarande.

3.1 Bedrivs finansförvaltningen i enlighet med beslutade styrdokument?

Finansverksamheten regleras inom Staden med riktlinjer från fullmäktige, regler från Kommunstyrelsen och olika delegationsbeslut. Den årliga budgeten med låneram och nyupplåningstak ger inriktningen för verksamheten på årsbasis.

Riktlinjer och regler är "levande" dokument för IB, på så sätt att de är ett hjälpmedel och stöd i den dagliga verksamheten.

Finansieringsbeslutet rörande kraftvärme- och avloppsreningsverket EMC hanterades särskilt som en del av investeringsbeslutet. Skuldförvaltningen regleras således inte av de ordinarie styrdokument. Motivet till detta var att EMC sågs som ett projekt med många typer av risker, och Staden valde i ett tidigt skede att avstå från den objektivt bästa företagsekonomiska investeringen till förmån för stadsplane- och miljömässiga skäl. Med hänsyn till övriga risker önskade man att finansieringskostnaden inte skulle vara föremål för osäkerhet utan känd på förhand.

Vi har tagit del av rapporter från Internbanken med specifikationer på skuldposter och innehav. I dessa ingår även Internbankens egen uppföljning av restriktioner och limiter i styrdokument. Vi har inte noterat något som tyder på att finansförvaltningen inte bedrivs i enlighet med beslutade styrdokument.

Kommentar

Vi ser en möjlighet att utveckla styrdokumentet, till exempel med följande.

Avsnittet rörande derivat kan kompletteras med en lista på vilka typer av derivat som faktiskt är tillåtna utifrån genomförda konsekvensanalyser, istället för nuvarande mer svävande beskrivning.

3.2 Sker placeringar i enlighet med reglerna avseende hållbara och ansvarsfulla placeringar?

I reglerna för finansverksamheten finns ett avsnitt avseende hållbara och ansvarsfulla placeringar. Dessa omfattar begränsningar¹ utifrån ILOs kärnkonventioner och OECDs program, vissa branscher samt verksamheter inom fossil energi.

Placeringsportföljen är uppföljd externt (av Söderberg & Partners). I en av rapporterna från IB finns en bifogad rapport som belyser frågan om hållbarhet. Enligt denna är sju av åtta fonder som Staden placerar i är explicita hållbarhetsfonder emedan den åttonde är fossilfri enligt extern screening.

lakttagelse

De specifika reglerna är, jämfört med praxis för närvarande, rudimentära. Såvitt vi kan bedöma så följs dessa.

Reglerna avseende hållbara och ansvarsfulla placeringar är beslutade av Kommunstyrelsen.

Risk

Det kan finnas en risk att Kommunfullmäktige bedömer att reglerna för hållbara och ansvarsfulla placeringar inte möter förväntningar från medborgare och andra intressenter.

Rekommendation

Vi rekommenderar att IB i nästa revidering av riktlinjerna för finansverksamheten proaktivt säkerställer att denna policy moderniseras och utvärderar om reglerna avseende hållbara och ansvarsfulla placeringar är i linje med Kommunfullmäktiges syn och inkluderar dessa i riktlinjerna.

Kommentar

Vi ser en möjlighet att uppdatera de interna reglerna i syfte att nå en nivå på ansvarsfulla placeringar som bättre motsvarar omvärldens förväntningar framåt.

3.3 Finns tillämpade rutiner för intern kontroll med avseende på riskanalyser, kontrollaktiviteter och arbetsfördelning?

IB ansvarar för all löpande hantering av finansverksamheten, med fokus på beslut rörande finansiering och placeringar. En controller utför löpande kontroller av transaktionsunderlaget och periodiska avstämningar. Stads-kassan ansvarar för alla betalningar och vissa avstämningar.

Det finns arbetsdokument som beskriver och fördelar ansvar och arbetsuppgifter.

¹ Något förenklat.

Det finns väl inarbetade rutiner som fungerar tillfredsställande, likväl finns utrymme för förbättringar.

laktagelse

IB saknar en årlig riskanalys av främst operativa risker i finansverksamheten. Riskanalys sker istället ad hoc, alternativt informellt och utan dokumentation löpande.

Det saknas övergripande processbeskrivningar som visar processerna i finansverksamheten och samspelet mellan IB, controller och Stadskassan.

I allt väsentligt utgår alla kontrollaktiviteter och rapportering från underlag som sammanställs och tillhandahålls av IB. Input till de månadsvisa rapporterna kommer från IB och efter bearbetning kommer rapporten tillbaka till samma individ som skickade rådatat. Månadens riskrapport som går till Kommunstyrelsen produceras sedan i IB med input från den rapport som producerats externt.

Den finansiella kompetensen utanför IB är mycket begränsad.

Risk

Att den externa aktören som är anlitad för att göra vissa rapporter kan felaktigt uppfattas som en helt oberoende riskkontroll.

Rekommendation

Om en oberoende extern riskkontroll är målsättningen bör man tillse att det externa företaget har access till de system som huserar information om stadens finansiella transaktioner alternativt ändra så att befattningshavare utanför IB förser den externa rådgivaren med rådatat som behövs för att producera en oberoende riskrapport. Man bör i sådant fall även revidera de arbetsflöden som leder avrapportering till Kommunstyrelsen.

Kommentar

Vi ser en möjlighet att med relativt små förändringar skapa en mer oberoende riskkontroll om så önskas. Det kan behövas kompetenshöjning om befattningshavare utanför IB skall förse den externa leverantören med relevant information.

Staden har numera även tillgång till KI Finans vilket är ett stöd som Kommuninvest har tagit fram för att analysera skuldförvaltningen. KI Finans bör vara med som ett alternativ vid framtida beslut om riskrapporten skall produceras inom den egna organisationen eller externt.

3.4 I vilken utsträckning sker uppföljning och utvärdering av finansverksamheten?

Uppföljningen av finansverksamheten sker i form av en årlig utvärdering utifrån regler och normer, som en del av underlaget i årsredovisningen.

Månatlig uppföljning av t.ex. policyefterlevnad och skuldutveckling görs och redovisas i den rapport som går till Kommunstyrelsen.

Granskning av Finansverksamheten

Revisionsrapport
31 oktober 2018

Det sker även viss avstämning i ett informellt informationsutbyte med andra kommunala skuldförvaltare. Detta är dock inte något som syftar till att återrapportera hur väl finansverksamheten har bedrivits.

Genom att IB nyttjar externa rådgivare från tid till annan skapas ett informationsutbyte som kan fungera som en form av omvärldsbevakning för organisationen.

Iakttagelse

Staden saknar en tydlig process för utvärdering av utfallet av finansverksamheten sett i termer av ändamålsenlighet.

Risk

Utan en tydlig uppföljning av finansverksamheten finns risk för bristande kunskap om huruvida den bedrivs på bästa sätt i linje med intentioner från Kommunfullmäktige och – styrelse.

Rekommendation

Vi rekommenderar Borås stad periodiskt genomför utvärderingar av finansverksamheten.

3.5 Finns det en tillräcklig uppföljning och rapportering till Kommunfullmäktige/ Kommunstyrelse?

Kommunstyrelsen får en månadsrapport, som är ett anmälningssärende. Det är sällan det förekommer frågor rörande rapporten.

Rapporteringen till Kommunstyrelsen är relativt uttömmande.

Iakttagelse

Finansrapporten inleds med en beskrivning av likviditetsförvaltningen som är blygsam i relation till skuldförvaltningen. Det finns grafik som stödjer den delen av presentationen med historiska jämförelser mot tidigare år.

Både i rapporten från Söderberg & Partners samt i "Finansrapport" som går till Kommunstyrelsen så benämns kommande lånefall "kapitalbindning – förfalloprofil" som ett netto mellan förfallande lån/krediter och tillgängliga kreditlöften/likviditet.

Att det kommer lite eller inga frågor kan bero på att informationen är tillräcklig och mottagarna nöjda men kan också bero på brister i kunskap hos mottagaren.

Kommentar

Detta är något bra som vi tror kan bli ännu något bättre.

En möjlighet är att IB i finansrapporten till Kommunstyrelsen lyfter fram skuldförvaltningen i början av rapporten och gärna understödjer grafiskt likt man redan gör på avsnittet om likviditetsförvaltningen.

Förfalloprofil skulle vara mer tydlig om den redovisades brutto (förfallande lån som redan är omförhandlade med framskjutet startdatum kan nettas). Kreditlöften beaktas ändå i avsnittet som berör likviditetstäckning i finansrapporten.

Kommunstyrelsen bör ge punkten mer plats årligen för en något mer uttömmande presentation av riskrapporten med möjlighet att ställa frågor.

Vissa delar som t.ex. utlåning per bolag i kommunkoncernen skulle kunna kompletteras med trender och tendenser så att Kommunstyrelsen lättare kan se var lånebehoven ökar respektive minskar i kommunkoncernen. Detta blir en bra återkoppling hur politiskt fattade beslut kan slå igenom i balansräkningen.

3.6 Har Borås stad upphandlad finansförvaltning? Hur är formerna för den i så fall, samt är upphandlingen av den korrekt upprättad?

Borås stad har upphandlat vissa delar av finansförvaltningen. Vi har tagit del av upphandlingsunderlag, tilldelningsbeslut och avtal avseende strategisk rådgivning och produktion av månadsvisa rapporter, till ett fast pris. Avtalet ger även utrymme att avropa annan finansiell rådgivning till löpande kostnad.

Staden har delar av finansförvaltningen upphandlat externt. Det gäller t.ex. produktion av en riskrapport som månatligen sätts samman externt, förvaltningen av kassan som man valt att placera extern p.g.a. ränteavdragsbegränsningar samt inlösen av pensionsskuld som gjorts i någorlunda närtid. Det finns även ett ramavtal för rådgivning kopplat till uppdraget. Vi har tagit del av underlag för upphandlingen där det framgick att två företag hade lämnat godkända offerter.

3.7 Uppfylls Kommunstyrelsens uppsiktsplikt?

Vi har tittat på Kommunstyrelsen möjlighet att bedriva sin uppsikt både över själva finansförvaltningen och den information som Kommunstyrelsen erhåller ifrån finansförvaltningen gällande de bolag som kommunen bedriver verksamhet i.

Kommundirektören har veckovis möten med presidiet i Kommunstyrelsen, vilket ger möjlighet att ta upp frågor eller aktuella händelser, uppkommande risker mm.

3.8 Tar finansstrategin hänsyn till behovet av att bedöma och säkerställa kapital till kommande investeringar på kort och lång sikt?

I den löpande finansförvaltningen gör budget och prognoser som del av det övergripande budgetarbetet med en planeringshorisont på tre år. Staden har följt samma grundprinciper för finansverksamheten över tid, även om förändringar i hur den implementeras har förändrats. Exempel på sådana förändringar är att Staden inte är långgivare till IB sedan 2014, nya

Granskning av Finansverksamheten

Revisionsrapport
31 oktober 2018

finansieringskällor har etablerats såsom certifikat och MTN obligationer samt att IB ansvarar för all extern räntebindning sedan 2017. Dessa löpande förvaltningsförändringar stöds i de riktlinjer som Kommunfullmäktige fattat beslut om.

I Sverigeförhandlingen har Borås Stad förbundit sig att bygga 12 500 nya bostäder fram till 2035 och medfinansiera projektet med 120 miljoner kronor. Med så stora investeringar på både kort och lång tid så finns det skäl för Staden att titta bortom tidshorisonten för mål och budget enligt kommunlagen. Därför har Staden påbörjat en utredning som avser en framåtblickande analys av den strategiska skuldsutvecklingen. Utredningen förväntas bli klar 2019 till 2020. Staden har involverat den finansiella rådgivaren i denna utredning, som avser att

- Se över finansiella mål.
- Resultatmål över tid
- Självfinansieringsmål
- Kreditvärdighet/skuldsättningsgrad

Vi ser positivt på detta initiativ.

lakttagelse

Staden saknar en finansiell strategi som adresserar de investeringar som krävs för att möta tillväxten i befolkning fram till 2035.

Risk

Utan en tydlig finansiell strategi finns risk för att utfallet av finansverksamheten avviker från den avsedda strategin. Stadens höga soliditet riskerar att urholkas om inte den väntade tillväxten möts med ambitiösa resultatmål.

Rekommendation

Vi rekommenderar Borås stad att anta en finansiell strategi inom ramen för god ekonomisk hushållning. Av strategin bör det framgå vilka långsiktiga mål förvaltningen skall styra mot vad gäller exempelvis soliditet och självfinansieringsgrad. Detta kommer leda till att förvaltningen kan föreslå lämpliga resultatmål som möjliggör att de långsiktiga målen nås givet de tillväxtantaganden som görs. Eftersom dessa saker hänger ihop så krävs förmodligen simuleringar av olika utfall.

3.9 Sker förvaltningen av kommunkoncernens låneportfölj ändamålsenligt och kostnadseffektivt med hänsyn taget till alla risker?

Finansieringen av EMC sker, som ovan beskrivet, i särskild ordning enligt beslut av Kommunfullmäktige. En stor del av finansieringen av EMC är färdigställd och täcker hela tidsperioden på 30 år. Det har gett en (aktuell) kapitalbindningstid på ca 20 år och en genomsnittlig finansieringsränta på 2,57 procent för Staden, som kan jämföras med den löpande skuldförvaltningens kapitalbindning på ca 2,5 år och en ränta på något under 1 procent.

Ett medlemskap i Kommuninvest medför att medlemmen åtar sig att teckna en solidarisk borgen för alla medlemmar i Kommuninvest. IB bedömer risken för att behöva svara för denna borgen som liten, och hanterar den genom att betrakta Kommuninvest som en motpart. Detta är dock inte formaliserat i riktlinjer eller regler.

Kommentar

Vi ser en möjlighet att förtydliga finansstrategin med ett förtydligande av borgenrisker på Kommuninvest och hur dessa kan hanteras.

3.10 Är avkastning och risknivå avseende placeringarna i nivå med förväntningar och placeringsregler?

Staden har en placeringsportfölj för sin överlikviditet. Denna placeras i räntefonder, vilket är i linje med reglerna för finansförvaltningen.

Ingen dokumenterad analys som kvantifierar skattekostnad vs avkastning.

Iakttagelse

Placeringar görs idag externt främst för att bedömningen är att det skattemässigt är mer gynnsamt utan att det kvantifieras vilken skattebesparing som krävs för att placera kommunkoncernens likvida medel externt (vilket skapar kreditrisker).

Risk

Utän kvantifieringar blir det inte tydligt när nyttan (skattebesparingen) överväger kreditrisken som uppkommer i de externa placeringarna.

Rekommendation

Ett alternativt sätt att hantera likviditeten skulle t.ex. kunna vara att se den som en del av betalningsberedskapen och då se till att förvaltningen är snabbt omvandlingsbar till likviditet. Detta kan t.ex. ske genom att investera i paper utgivna av svenska staten alternativt annan mycket säker utgivare.

I dagsläget är detta ingen stor fråga eftersom likviditeten har minskat så pass kraftigt till följd av inlösen av intjänad pensionsrätt.

3.11 Finns det andra icke identifierade risker i finansförvaltningen?

Borås Energi och Miljö AB har eget ansvar för upphandling av el. Vi bedömer dock att elprisrisker har stor likhet med finansiella risker, och kan hanteras på liknande sätt. Elpriser sätts och el handlas på Nordpool, med många former av derivat som terminer och optioner.

Det är otydligt hur Stadsledningskansliet och Servicekontoret hanterar risker med pensionsskulden, och var ansvaret ligger för att kunna finansiera varierande pensionskostnader. Staden valde att genomföra en inlösen av vissa delar av pensionerna i

Granskning av Finansverksamheten

Revisionsrapport
31 oktober 2018

ansvarförbindelsen. I beslutsunderlaget till ärendet om att göra en inlösen hos KPA för ett belopp om närmare 400 mkr så nämns att: "Kommunen överlåter betydande risker till försäkringskollektivet: livslängdsrisk samt ränterisk". Däremot saknas en analys av alternativen till inlösen, såsom egen förvaltning eller status quo. Det återstår trots inlösen betydligt större ränterisker eftersom den samlade volymen ansvarsförbindelse föll från 2 111 mkr till 1 665 mkr mellan åren 2016 och 2017. Risken här är att räntorna faller då det diskonterade nuvärdet av framtida pensionsförpliktelser stiger då räntan blir lägre.

Ur årsredovisning 2017

	Kommun		Koncern	
	2016	2017	2016	2017
Pensionsförpliktelser intjänade t o m 1997	1 686	1 334	1 694	1 334
Visstidspensioner	5	6	5	6
Löneskatt på pensionsförpliktelser	410	325	412	325
Summa	2 101	1 665	2 111	1 665

lakttagelse

IB har inget ansvar för elprisrisker.

Oklart hur finansiella risker knutna till pensionsskuld hanteras i Staden.

Risk

Kortsiktiga prisförändringar på elmarknaden kan slå mot kommunkoncernens resultat om det saknas en strategi och löpande av hantering av elprisrisker.

Förmånsbestämda pensioner intjänade före 1998 har ränterisk för att diskonteringsräntan faller. Det finns även andra risker som t.ex. risk på livslängd hos individer med livslång pension. Tillsammans medför detta en variation i pensionskostnader som kan ha tydlig påverkan på Stadens budget.

Rekommendation

Vi rekommenderar att finansstrategin omfattar en beskrivning av hur elprisrisker hanteras av Staden. Om Borås Energi och Miljö AB har ansvaret inom kommunkoncernen för hantering av elprisrisker inklusive förvaltning av dessa på Nordpool bör detta framgå.

Vid framtida möjligheter att göra inlösen av pensionsskuld så bör Staden analysera alternativ, som till exempel att fondera och förvalta pengarna i egen bok.

Kommentar

Ränterisker på pensioner skulle eventuellt kunna matchas mot ränterisk på upplåning då dessa går emot varandra. Utmaningen ligger då på att ränterisk i pensioner enbart ligger i ansvarsförbindelsen emedan ränterisk i verksamhet slår igenom löpande i kostnad för kapital.

Granskning av Finansverksamheten

Revisionsrapport

31 oktober 2018

Borås som ovan

KPMG AB

Thomas Bohlin

Patrik Sandell

Partner, Auktoriserad revisor

Director, Financial Risk Management

© 2018 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved.

Bilaga 1: Kriterier för utvärdering

Den sammanfattande bedömningen av effektivitet och ändamålsenlighet i den interna styrningen och kontrollen avseende granskad process/område klassificerar internrevisionen i fyra nivåer enligt nedan.

Klassificering av internrevisionsrapporter	
Tillfredsställande	Inga väsentliga brister i den interna kontrollen har identifierats. Mindre förbättringsmöjligheter noterade vilka bör beaktas inom en rimlig tidsram.
Förbättringar rekommenderas	En eller flera brister i den interna kontrollen noterade som, om åtgärder inte vidtas, kan resultera i en utökad risknivå.
Förbättringar behövs	En eller flera väsentliga brister i den interna kontrollen noterade som, om åtgärder inte vidtas, kan resultera i en oönskad risknivå.
Otillfredsställande	En eller flera kritiska brister i den interna kontrollen vilka innebär att organisationen exponeras för en oacceptabel risknivå.

Den sammanfattande bedömningen av effektivitet och ändamålsenlighet i den interna styrningen och kontrollen avseende enskilda iakttagelser i granskningen klassificerar internrevisionen i tre nivåer enligt nedan.

Klassificering av enskilda iakttagelser i granskningen	
Låg prioritet 	Iakttagelsen bedöms troligen inte kunna resultera i finansiella eller operationella förluster men kan inrymma möjligheter att förbättra effektivitet och ändamålsenlighet. Korrigering åtgärder rekommenderas.
Medelprioritet 	Iakttagelsen är av återkommande karaktär eller bedöms kunna resultera i finansiella eller operationella förluster om inga åtgärder vidtas. Korrigering åtgärder bör hanteras inom rimlig tidsperiod.
Hög prioritet 	Iakttagelsen kan på kort tid resultera i finansiell eller operationell förlust inom området om den inte åtgärdas. Rekommenderar att åtgärd snarast implementeras.